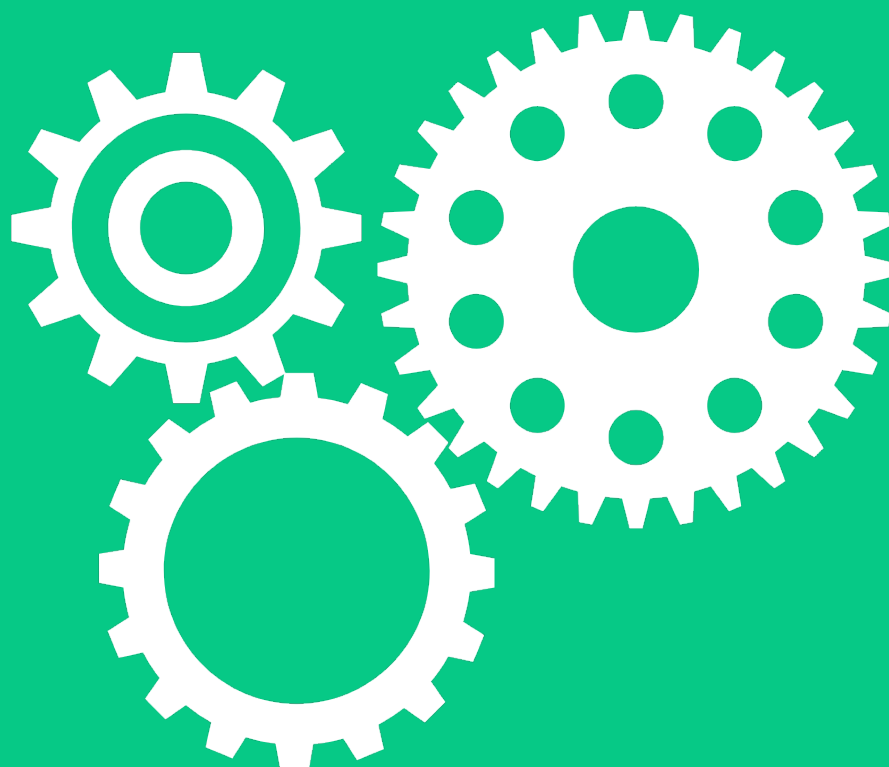

GEO THERMIE WERKT!

Beleidsplan Geothermie Nederland 2023

Inhoudsopgave

1	VOORWOORD	2
2	INLEIDING	3
2.1	GEOTHERMIE NEDERLAND	3
2.2	DOELSTELLINGEN VAN DE VERENIGING	3
2.3	OVER DIT BELEIDSPLAN	3
3	DE STAND VAN GEOTHERMIE	4
3.1	GROEI EN POTENTIE	4
3.2	VERSNELLING	4
4	DE POSITIE VAN DE VERENIGING	6
4.1	EEN STERKE LEDENORGANISATIE	6
4.2	ONTWIKKELING VAN HET LEDENBESTAND	6
4.3	COMMUNICERENDE VATEN	6
5	INHOUDELIJKE SPEERPUNTEN	8
5.1	INVESTERINGSKLIMAAT	8
5.2	OVERHEID EN MAATSCHAPPIJ	9
5.3	TECHNIEK	10
5.4	DIEPE ONDERGROND	11
5.5	BUREAU EN VERENIGING	11
6	BEGROTING	13
6.1	ONTWIKKELING INKOMSTEN	13
6.2	GEPLANDE UITGAVEN	13
6.3	RISICOBEHEERSING	13

1 Voorwoord

De huidige energiecrisis, met hoge gas- en elektriciteitsprijzen, houdt ons land flink bezig. Het is inmiddels duidelijk dat de crisis zeer ingrijpende en langdurige consequenties zal hebben voor ons dagelijks leven, voor de maatschappij en voor onze economie. De crisis zal naar verwachting ook de noodzaak vergroten om de transitie naar duurzame energie te bespoedigen, en daarmee uiteindelijk ook de kansen voor een snellere uitrol van geothermie vergroten.

Geothermie is inmiddels uitgegroeid tot een betrouwbare en gevalideerde energiebron die een zeer belangrijk – en noodzakelijk – spoor voor de verduurzaming van de toekomstige energievoorziening in Nederland vormt. Als vereniging zetten we ons permanent in om iedereen nog beter op dat spoor te krijgen. Daartoe is echter meer nodig dan een crisis. Aandacht voor de veiligheid en de robuustheid van geothermieprojecten blijft bijvoorbeeld onmisbaar voor het vergroten van het draagvlak op alle niveaus. De vereniging speelt daarin een cruciale rol en zal deze rol het komend jaar verder uitbouwen, met activiteiten gericht op professionalisering, beleidsontwikkeling, communicatie en kennisdeling, en door middel van een actieve vertegenwoordiging van de collectieve belangen richting politiek, beleidsmakers, toezichthouders en andere stakeholders.

Daarnaast is voor het vergroten van vertrouwen opschaling nodig. Hoe meer projecten, hoe meer geothermie gemeengoed zal zijn voor ontwikkelaars, voor coöperaties, voor gemeenten, voor ondernemers en voor omwonenden. Dat betekent dat het belangrijk is om de projecten die al duurzame warmte leveren, dat kunnen blijven doen. Ook bij veranderende marktomstandigheden. Meer volume betekent bovendien meer aandacht voor kaders en regelgeving. Onze aandacht in 2023 zal zich daarom voor een belangrijk deel richten op de belangen van bestaande projecten en het samen met anderen zo snel mogelijk nieuwe aardwarmteprojecten uit de pijplijn krijgen.

We leggen de lat hoog met een ambitie van 40-50 PJ in 2030. Dat is alleen haalbaar als iedereen alle zeilen bijzet. Een dergelijke versnelling vraagt om een ontwikkeltraject, waarin financiële instrumenten, het beleidskader en vergunningverlening een goed samenspel vormen. Hoe dat er uit moet zien hebben we uiteengezet in een Actieplan van de sector dat in september jl. aan de leden en stakeholders werd gepresenteerd. We realiseren ons uiteraard dat de acties in dat plan alleen van het papier komen als we ze ook echt in samenwerking met elkaar en met anderen oppakken. We gaan dat in dit derde jaar van de vereniging doen met een groot gevoel van verantwoordelijkheid, actieve werkgroepen, een team van gedreven bureaumedewerkers en een professioneel bestuur dat eensgezind achter de doelstellingen van de vereniging staat. In 2023 consolideren we deze sterke positie, met een gericht programma dat in dit beleidsplan is uitgewerkt.

Janine Verweij
Directeur

2 Inleiding

2.1 Geothermie Nederland

Geothermie Nederland is sinds 2021 de brancheorganisatie voor bedrijven en instellingen die in de geothermie werkzaam zijn of hierbij een belang hebben. De leden van Geothermie Nederland pakken de uitdagingen in de geothermiesector gezamenlijk op met Geothermie Nederland als centrale verbinder voor belangenbehartiging, kennisopbouw, innovatie, draagvlakcreatie, informatievoorziening én ontmoeting. Geothermie Nederland en haar leden zetten zich in voor geothermie en leveren hiermee een tastbare bijdrage aan de warmtetransitie en verduurzaming van Nederland.

2.2 Doelstellingen van de vereniging

- o Het verankeren van de rol van geothermie in de energietransitie;
- o Het aanjagen van de noodzakelijke versnelling in de toepassing van geothermie, met daarbij een helder en voorspelbaar beleidskader (regels en wetten) in combinatie met duidelijke en snelle procedures;
- o Een sterke en gebundelde vertegenwoordiging naar overheden en burgers;
- o Het verbeteren van de businesscase en het zorgen voor een passend stimuleringskader voor de productie en het transport van duurzame aardwarmte naar burgers, (tuinbouw)bedrijven en industrie;
- o Het intensief delen van kennis en het aanjagen van innovaties en standaarden om geothermie nog veiliger en betrouwbaarder te maken als leverancier van duurzame en betaalbare warmte;
- o Het bijdragen aan een sterke geothermie business community (operators, toeleveranciers en kennisinstellingen etc.) zodat er een goed ondernemersklimaat is waarin bedrijven kunnen floreren;
- o Het gericht informeren en betrekken van burgers en (decentrale) overheden om daarmee de bekendheid over en het draagvlak voor geothermie te vergroten.

2.3 Over dit beleidsplan

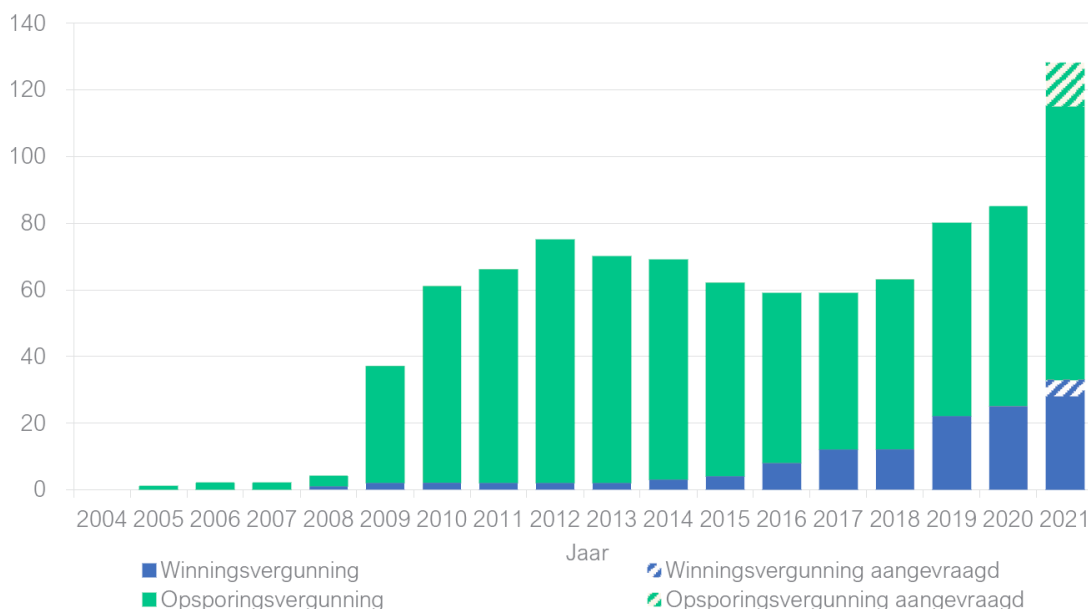
Jaarlijks spreken de leden van de vereniging zich uit over de richting van het werk van Geothermie Nederland en toetsen de kaders van het beleid aan de collectieve behoeften en inzichten. Dit wordt mogelijk gemaakt door een beleidsplan dat wordt voorgelegd aan de ALV, in lijn met de statuten van de vereniging. Praktische uitwerking van het beleidsplan vindt vervolgens plaats in de plannen van de commissies en werkgroepen.

Bij het schrijven van voorliggend beleidsplan 2023 hebben we ons waar relevant laten inspireren door het werkplan dat bij de start van de vereniging werd opgesteld. Om de volgende stappen met succes te kunnen zetten, is het echter belangrijk om de gezamenlijke inzichten van een paar jaar geleden te evalueren en de strategische koers bij te stellen. Immers, de omgeving waarin de vereniging en de leden zich bewegen, is alsmaar in beweging. In 2023 zullen we daarom een meerjarenstrategie voor Geothermie Nederland opstellen. De meerjarenstrategie zullen we vervolgens periodiek herijken, uitmondend in jaarlijkse beleidsplannen.

3 De stand van geothermie

3.1 Groei en potentie

Geothermie in Nederland is een relatief jonge sector. De eerste diepe geothermieboring in Nederland vond plaats in 1986. Het duurde hierna tot 2006 alvorens de tweede diepe boring werd uitgevoerd. Inmiddels vindt een sterke groei plaats. In 2021 waren er 28 winningsvergunningen en 82 opsporingsvergunningen van kracht. 20 opsporingsvergunningen waren nog in aanvraag.

Figuur: Aantal aardwarmtevergunningen die van kracht zijn per jaar. Voor het jaar 2021 zijn ook het aantal aangevraagde vergunningen weergegeven. Grafiek afkomstig uit het TNO jaarverslag 2021

Veruit de meeste warmte uit geothermie wordt op dit moment gebruikt voor het verwarmen van kassen. Potentieel kan geothermie voorzien in meer dan de helft van de vraag naar duurzame warmte in de glastuinbouw. Daarnaast lopen er steeds meer initiatieven om naast kassen ook gebouwen op warmtenetten aan te sluiten. Ook worden steeds meer geothermieprojecten opgezet die specifiek gericht zijn op de gebouwde omgeving, o.a. in Den Haag, Leiden, Delft en Leeuwarden. Ruim 300 gemeenten hebben inmiddels een transitievisie warmte vastgesteld waarin zij beschrijven welke duurzame alternatieven voor aardgas ze overwegen, waaronder aardwarmte. In 2030 is ten minste 15 PJ aan geothermie nodig om de kabinetsdoelstellingen voor de gebouwde omgeving te halen.

3.2 Versnelling

Staatssecretaris Vijlbrief van Mijnbouw heeft in een brief aan de Tweede Kamer de kernpunten van het kabinetsbeleid voor de beheersing van geothermiesico's gepresenteerd. In de brief onderstreept het kabinet het feit dat geothermie een voorspelbare, verantwoorde en kosteneffectieve energiebron vormt die een betrouwbare bijdrage levert aan de warmtetransitie van de gebouwde omgeving, de glastuinbouw en industriële sectoren, én aan de klimaatdoelen en aan onze energieonafhankelijkheid. We zijn trots om te lezen dat veel van onze inbreng van afgelopen jaar een plek heeft gekregen in deze evenwichtige beleidsbrief. De brief vormt een belangrijke basis voor de toekomst van onze sector.

De komende jaren worden cruciaal voor de doorontwikkeling van geothermie in Nederland. De verwachtingen ten aanzien van geothermie zijn hoger dan ooit tevoren. Tegelijkertijd zijn de kosten voor het ontwikkelen en exploiteren van geothermiebronnen en warmtenetten toegenomen en geeft de turbulentie op de energiemarkt ondernemers onzekerheid. De discussie over de wenselijke marktordening in de nieuwe Warmtewet leidt niet alleen tot vertraging in de ontwikkeling warmtenetten: ook de ontwikkeling van geothermie. Daarnaast gelden hoge eisen met betrekking tot een veilige operatie en is het draagvlak nog altijd niet vanzelfsprekend. De feitelijke groei van geothermie blijft dan ook achter bij alle verwachtingen. Dat komt niet door gebrek aan initiatief. De pijplijn van nieuwe projecten is immers goed gevuld. Om ook de uitvoering zelf te versnellen is vooral de medewerking van de overheid en politiek hard nodig. Zo is er dringend behoefte aan een meer gestroomlijnd en voorspelbaar vergunningenproces en een stabiel investeringsklimaat, inclusief zekerheid over het subsidiebudget.

In september presenteerde de vereniging daarom een Actieplan waarin acht concrete oplossingsrichtingen staan aangegeven voor het aanjagen van nieuwe aardwarmteprojecten en het wegnemen van bestaande belemmeringen. De vereniging werkt in 2023, samen met haar leden en stakeholders zoals het ministerie van EZK, gericht aan deze uitdagingen. Een Taskforce Versnelling geothermie zal ons hierbij bovendien gaan helpen.

4 De positie van de vereniging

4.1 Een sterke ledenorganisatie

Afgelopen jaren is de interesse in aardwarmte fors gegroeid en verbreed van glastuinbouw naar de gebouwde omgeving. Een aardwarmte-installatie vormt als bron een onderdeel van een grotere keten, met meer spelers en (dus) business-cases die op elkaar aan moeten sluiten. Door de grotere interesse in aardwarmte kijken lokale overheden, waterbedrijven, woningcorporaties en burgers steeds meer (kritisch) mee. Grote ondernemingen ontwikkelen of zijn betrokken bij nieuwe aardwarmte initiatieven. Daarnaast neemt EBN op verzoek van het ministerie van EZK een prominente rol in aardwarmte en vinden organisaties zoals SODM, VEWIN, Stichting Warmtenetwerk en NVDE steeds beter hun weg naar Geothermie Nederland. De interesse groeit ook sterk bij regionale en lokale overheden. Ze zijn gebonden aan de klimaatdoelen en zien hoe relevant aardwarmte is om de warmtevoorziening in Nederland, met name in de gebouwde omgeving, te verduurzamen. Met dit bredere speelveld ontstaat een nieuwe fase voor de aardwarmtesector en de vragen en uitdagingen die zij moet oppakken. De vereniging speelt daarbinnen, als verbinder van al deze verschillende partijen en belangen, een cruciale rol.

Voor de verdere groei van aardwarmte is een sterke vereniging essentieel. Voor veel leden wordt de omgeving van geothermie steeds complexer terwijl de (commerciële) belangen groeien. Bestaande processen moeten worden geoptimaliseerd, nieuwe technieken en producten worden (door)ontwikkeld, er zal aandacht nodig blijven voor veiligheid, gezondheid en milieu, voor de communicatie met de omgeving, voor het lobbyen voor beter beleid en wet- en regelgeving en voor de positionering van de business-case voor geothermie in de warmteketen. Geothermie Nederland geeft die belangen en afwegingen collectief en met de noodzakelijke slagkracht en autoriteit een gezicht naar buiten.

De vereniging voegt essentiële waarde toe voor de leden door te werken aan onder meer zelfregulering, de ontwikkeling en adoptie van industriestandaarden en kwaliteitsverbetering. We dragen bovendien bij aan de ontwikkeling van de maatschappelijke dialoog over geothermieactiviteiten om het draagvlak verder te vergroten. Er wordt onderling veel geleerd: betere samenwerking met de overheden, betere putten en betere integratie met de warmteafname. Marktpartijen en overheden krijgen meer en meer ervaring en steeds meer expertise komt beschikbaar.

4.2 Ontwikkeling van het ledenbestand

Het belang van het werk van de vereniging is goed terug te zien in de ontwikkeling van het ledenbestand (zie de figuur op de volgende bladzijde). We zien het aantal operators dat lid is, gestaag toenemen. Nieuwe marktpartijen zoals toeleveranciers en adviseurs vinden ook hun weg naar de vereniging.

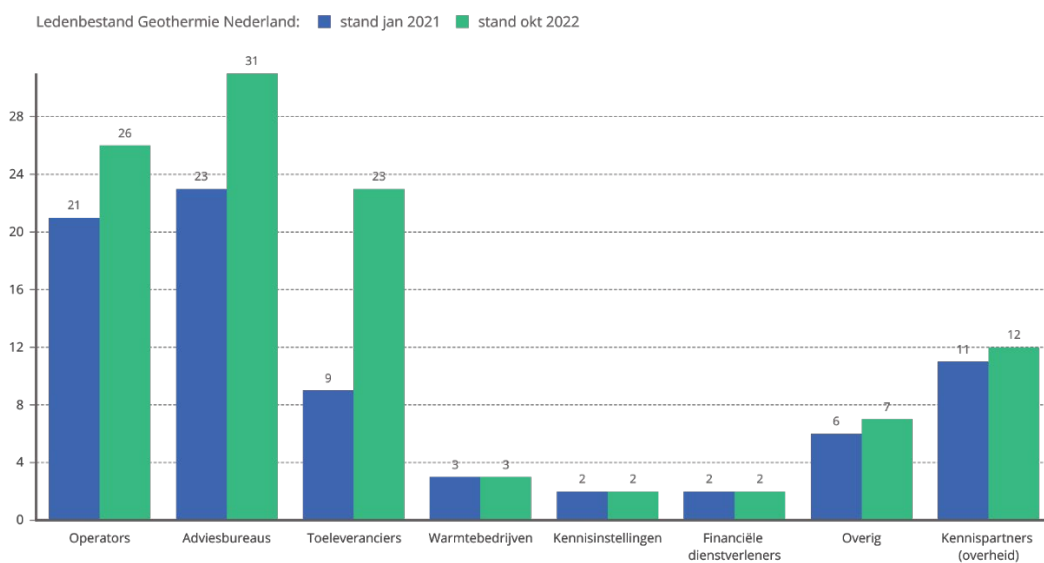
Ook zien we opschaling en overnames van de leden, een duidelijk signaal van de potentie én het belang van geothermie. Bij nieuwe projecten is vaak sprake van een samenwerkingsverband van verschillende partijen. Het contributiestelsel, met name voor wat betreft de categorie "operators", zullen we volgend jaar evalueren en zo nodig herijken.

4.3 Communicerende vaten

We zien dat een aantal leden momenteel voor grote (financiële) uitdagingen staat. Putten die stil komen te vallen, projecten die worden gestopt, financiering die niet tot stand komt. Het is begrijpelijk dat dit zich kan vertalen in een herbezinning op het lidmaatschap van de vereniging.

Alleen door de steun van de leden kan de vereniging haar autoriteit naar politiek, bedrijfsleven en samenleving waarmaken. Lidmaatschap, contributie en de toegevoegde waarde uit de vereniging vormen communicerende vaten. Immers, door middel van de contributies kunnen we tijd en aandacht besteden aan activiteiten zoals genoemd in dit plan en blijven we een aantrekkelijke en betrouwbare

samenwerkingspartner voor andere partijen. Op die manier kan de vereniging een voorttrekkersrol op zich nemen, ook en juist in economisch lastige tijden waarin we collectief meer impact hebben.

Figuur: Ledenbestand Geothermie Nederland, 1 januari 2021 en 1 oktober 2022

5 Inhoudelijke speerpunten

De vier structurele aandachtsgebieden van de vereniging – investeringsklimaat, overheid & maatschappij, techniek en diepe ondergrond – zijn ondergebracht in het “huis van Geothermie Nederland”. Hieronder lichten we per aandachtsgebied een aantal activiteiten uit en beschrijven we de speerpunten voor het derde verenigingsjaar.

5.1 Investeringsklimaat

Uitgelichte activiteiten 2023:

- Projecten in ontwikkeling
- Beïnvloeden stimuleringskader (SDE 2023 en subsidie voor bronnen en netten)
- Standpuntbepaling en beïnvloeden financierbaarheid
- Herziening RNES

5.1.1 Speerpunt: continuïteit bestaande geothermieprojecten

Op dit moment wordt in veel gevallen de onrendabele top van een geothermieproject nog door de overheid gefinancierd (SDE). Voor bestaande projecten die eerder in aanmerking kwamen voor subsidie is het van belang dat zij die subsidie behouden. We blijven ons daarom hard maken voor een regeling voor de pioniers in geothermie die nu extra hard getroffen worden door de koppeling aan de gasprijs.

De vereniging richt zich verder op het realiseren van voldoende budget in het domein waar geothermie in valt en op aanpassingen in de SDE++ regeling. Op die manier maken geothermieprojecten meer kans op subsidie en sluit de subsidie beter aan bij de realiteit van deze techniek. We verkennen bovendien ook oplossingen buiten de SDE++, aangezien veel parameters van de regeling niet toepasselijk zijn voor de specifieke eigenschappen van geothermieprojecten. Daarvoor kijken we ook naar voorbeelden in het buitenland. We zoeken hiertoe samenwerking met NWEA, NVDE, TNO-AGE, PBL.

Daarnaast blijft Geothermie Nederland zich inzetten op het structureel verbeteren van de businesscase (projectontwikkeling en exploitatie) en financierbaarheid van geothermie en werken we aan het versterken van de banden met banken en verzekeraars.

5.1.2 Speerpunt: integrale aanpak warmtetransitie

Er worden nog steeds onvoldoende investeringsbeslissingen gemaakt voor warmtenetten en geothermiebronnen. Dit komt doordat ontwikkeling van het warmtenet afhankelijk is van zekerheid ten aanzien van de geothermiebron (aanbod), en de geothermiebron op zijn beurt afhankelijk is van garanties ten aanzien van het warmtenet (vraag). Ook zorgt de nieuwe Warmtewet voor onzekerheid waardoor investeringen uitblijven. Dit zijn onzekerheden die de sector niet alleen kan oplossen. De Taskforce zal hieraan extra urgentie kunnen geven, onder andere door interdepartementale samenwerking.

De vereniging zet zich ervoor in om als sector in 2023 nog beter op de agenda van beleidsmakers (BZK & EZK) te komen. We ontwikkelen bovendien een position paper over de afhankelijkheidsrelatie met warmtenetten en de opties om deze te doorbreken. We ontwikkelen deze voorstellen samen met de leden, waaronder Ennatuurlijk, Vattenfall, Eneco en HVC. Aan de hand hiervan zullen we het vraagstuk in 2023 nog sterker kunnen agenderen.

Daarnaast is er het spoor van de subsidieregelingen waarop we extra zullen consulteren en leden bijeenbrengen. Zo hebben we voor de SDE++ regeling in 2022 een oplossing aangedragen aan het PBL om volloop mee te kunnen nemen in de subsidieregeling. Met deze aangedragen oplossing is een businesscase van geothermie in een nog te groeien warmtenet beter rond te rekenen, met minder financieel risico. In het klimaatfonds van 35 miljard zijn er bovendien financiële middelen gereserveerd voor warmtenetten. De

vereniging zet zich ervoor in dat de (geothermie)bron in de toekomst met soortgelijke financiële middelen kan worden ondersteund.

5.2 Overheid en maatschappij

Uitgelichte activiteiten 2023:

- Uitleg over nieuw kader Mijnbouwwet
- Ontbijtsessies gericht op het Actieplan en de Taskforce
- Kennis- en leerprogramma omgevingsmanagement
- Bijeenkomsten voor gemeenten en provincies
- Herziening "Alles over Aardwarmte"-portaal

5.2.1 Speerpunt: versnellen en stroomlijnen

De overheid heeft als beleidsmaker, als vergunningverlener, als regulerend orgaan en als plannenmaker veel impact op de (markt)kansen voor geothermie. Geothermie Nederland maakte met het Actieplan opnieuw duidelijk welke randvoorwaarden nodig zijn om sneller tot meer geothermie te komen. Een belangrijk onderdeel van ons werk in 2023 zal bestaan uit het maken van afspraken om te komen tot een korter en voorspelbaarder vergunningenproces, bij voorkeur in samenhang met warmtenetten.

In 2023 zullen verder de volgende onderwerpen aandacht krijgen

- o Warmtewet – verhelderen effecten voor de geothermiesector
- o Omgevingswet – uitleg implicaties voor de geothermiesector
- o Provinciale statenverkiezingen – informatie over geothermie voor nieuwe gedeputeerden
- o Duurzaamheid geothermie – hoe scoort geothermie?
- o Europa – in samenwerking met EGEC geothermie beter op de Europese agenda krijgen

5.2.2 Speerpunt: werken aan vertrouwen

De vereniging draagt bij aan de ontwikkeling van beleid en trekt met andere stakeholders op, met name om draagvlak voor geothermie te vergroten. Dat gebeurt door het uitdragen van veilige exploitatie en risicobeheersing, het monitoren van het draagvlak en het ontwikkelen van een gedeelde visie/agenda voor het werken aan vertrouwen in geothermie. We zorgen er ook voor dat initiatiefnemers van elkaar leren door het uitwisselen van ervaringen met omgevingsmanagement.

In 2023 zullen we onder meer het bewustzijn over het belang van omgevingsmanagement en omgevingsbetrokkenheid onder de leden verder vergroten. Het succes van geothermieprojecten is immers voor een belangrijk deel afhankelijk van het draagvlak, de acceptatie en het vertrouwen bij burgers, omwonenden, bedrijven, woningcorporaties, gemeenten en provincies. Duurzaam vertrouwen en een goede samenwerking met stakeholders zijn cruciaal om problemen te voorkomen, projecten binnen planning en budget te realiseren en een goede reputatie op te bouwen. Het vraagt van organisaties en medewerkers dat zij omgevingsgericht werken. Dat is in het belang van alle leden van Geothermie Nederland.

Verder continueren we, samen met de werkgroep communicatie, de activiteiten gericht op informatievoorziening en draagvlakvergroting voor geothermieprojecten in de gebouwde omgeving, onder meer in samenwerking met EBN, EZK, RVO, ECW, VNG en IPO.

Bovendien zullen we samen met o.a. EBN gaan werken aan een herziening van het portaal "Alles over Aardwarmte".

5.3 Techniek

Uitgelichte activiteiten 2023:

- Industriestandaard NORM
- Implementatie REACH en ZZS in centrale database
- Database (bijna) incidenten
- Toepassing RIE
- Herziening WIMS
- Operator overleg
- Onderzoeksprogramma geothermie rondom vier innovatiethema's

5.3.1 Speerpunt: veilige projecten

Geothermie Nederland brengt op het gebied van techniek en innovatie leden bij elkaar en ondersteunt deze door kennisdeling en kennisvergroting. Een actueel zorgsysteem gericht op veiligheid, gezondheid en milieu (VGM zorgsysteem) is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Dit geldt ook voor het "Well Integrity Management System" (WIMS), dat een belangrijk instrument is om de putintegriteit te monitoren. Geothermie Nederland draagt met structurele aandacht voor veiligheid bij aan het veiligheidsbewustzijn in de sector. Zij ondersteunt leden daarnaast bij de toepassing van diverse instrumenten gericht op een veilige en verantwoorde winning. Het Operator Overleg vindt tenminste vier keer per jaar plaats en wordt benut om actualiteiten en praktische ervaringen uit te wisselen. Ook lessen die te trekken zijn uit (bijna)incidenten worden in dit overleg gedeeld als vast agendapunt. Gewerkt wordt aan een database die praktijkervaringen van leden vastlegt en ontsluit. De RIE vormt een hulpmiddel om de veiligheid in de operatie daadwerkelijk te vergroten. Op basis van een inventarisatie bij leden wordt bepaald op welk gebied en voor welke doelgroep behoefte is aan opleiding en training. SODM voert een 6/8-wekelijks overleg met Geothermie Nederland namens de hele sector.

In 2023 zullen we de werkgroepen verder professionaliseren en industriestandaarden en instrumenten ontwikkelen die de leden ondersteunen bij het voldoen aan veranderende en strengere regelgeving, o.a. op het gebied van putontwerp, Chemische stoffen (REACH) en ZZS. Er zal een industriestandaard NORM komen en er zal gezocht worden naar additionele manieren om van NORM afval af te komen. Geothermie Nederland zal ook input leveren op de beleidsontwikkeling op het gebied van omgevingsveiligheid.

5.3.2 Speerpunt: steun aan innovaties

Geothermie Nederland zorgt dat actuele kennis bij leden komt en zorgt dat relevante innovaties gestimuleerd worden. Dat resulteert in leden die meedoen met innovatietrajecten waarvan de opbrengsten ook weer met anderen worden gedeeld.

In 2021 heeft de vereniging, samen met EBN, een "Innovatie inventarisatie geothermie" uitgevoerd. Deze eerste bevindingen hebben getoond dat er vanuit de sector behoefte is aan een Meerjarig Onderzoeksprogramma Geothermie. Dit programma wordt beoogd te worden (mede)gefinancierd door de Topsector Energie (TKI Nieuw Gas, programmalijs geo energie). In 2022 is deze inventarisatie, met hulp vanuit TKI, verder uitgediept met als doel om samen met de sector tot gedragen innovatiethema's te komen en tevens de bijdrage vanuit de sector te formuleren. Met deze samengestelde inspanning van sector en onderzoeksinstituten, is het doel om in 2023 financiering vanuit TKI voor de gekozen onderzoeksthema's zeker te stellen. Vervolgens zal er in 2023 een onderzoeksprogramma opgesteld worden en zullen eventueel al (voor)onderzoeken kunnen starten.

5.3.3 Speerpunt: efficiënte ontwikkeling van projecten

De Taskforce die onder regie van Geothermie Nederland, en in nauwe samenwerking met EZK tot stand wordt gebracht, zal in 2023 kunnen werken aan de hand van een goede helicopterview van de huidige ontwikkeling van projecten. Het werk van de Taskforce moet ertoe bijdragen dat meer overkoepelend kan worden gestuurd op de snellere totstandkoming van projecten en het wegnemen van belemmeringen. In een versnellingstraject worden knelpunten voor nieuw te realiseren projecten geagendeerd en weggenomen. Dit leidt ook tot leereffecten voor projecten die in een later stadium zullen worden ontwikkeld. De hele sector heeft zo uiteindelijk profijt.

In aanvulling op de activiteiten met betrekking het versnellingstraject, zal vanuit de vereniging worden ingezet op samenwerking en het efficiënter kunnen ontwikkelen van projecten door middel van betere informatievoorziening. Dit zal Geothermie Nederland met boorbedrijven en andere marktpartijen oppakken.

5.4 Diepe ondergrond

Uitgelichte activiteiten 2023:

- Ontwikkeling industriestandaard monitoring seismiciteit
- Afspraken screening seismische risico's, schaderegeling en -betaling
- White paper drinkwater
- Onderzoeksagenda en communicatie geothermie/drinkwater

5.4.1 Speerpunt: meer uitkoelen

Geothermie Nederland levert een actieve bijdrage aan een regulerend kader met betrekking tot seismische risico's, een passende schaderegeling en helderheid over de vergoeding bij eventuele schade als gevolg van seismiciteit. Deze vormen van beleidsontwikkeling zijn gericht op een veilige en verantwoorde winning van geothermie, hetgeen ook direct effect heeft op het draagvlak voor geothermieprojecten. Op het gebied van drinkwater is verdere beleidsontwikkeling, onder meer ten aanzien van schuin boren aan de orde. Om bij de onderwerpen 'diepe ondergrond' verder te komen wordt nauw samengewerkt met stakeholders, waaronder het ministerie van EZK, IenW, EBN, TNO, SODM, VEWIN, drinkwaterbedrijven, gemeenten en provincies.

In 2023 willen we versneld komen tot ruimere mogelijkheden om uit te koelen. Een beleidskader met bijbehorende tool is in ontwikkeling. De toepassing ervan zal voor bestaande projecten moeten leiden tot een aanpassing van hun vergunning. De vereniging doet suggesties voor de inhoud en het proces om te zorgen dat meer warmte op veilige en kostenefficiënte wijze kan worden gewonnen.

5.5 Bureau en vereniging

Uitgelichte activiteiten 2023:

- Ledenonderzoek
- Analyse producten- en dienstenportfolio
- Wervend jaarverslag over verenigingsjaar 2022
- Acquisitie nieuwe leden
- Informatiepakket nieuwe leden
- Herijking contributieregeling
- Internationale oriëntatie
- Ledenbijeenkomsten met een actueel thema

5.5.1 Speerpunt: teamwork

In 2023 zal het bureau van Geothermie Nederland bestaan uit ongeveer 5 fte. Deze bezetting zal in ieder geval in het begin van het jaar worden aangevuld met de inhuur van specifieke expertise op het gebied van

seismiciteit. EBN draagt in de vorm van detachering in deeltijd bij aan werkzaamheden door de vereniging op het gebied van innovatie. De administratieve ondersteuning waarvan tot en met 2022 ECW Energy de vereniging voorzag, zal in 2023 volledig zijn overgenomen door Het Branche Bureau.

Nu het bureau van de vereniging weer op sterkte is, kan ook worden gewerkt aan samenwerking binnen het team. Daarnaast is van belang dat het bureau verder groeit in het begeleiden van de samenwerking en uitwisseling binnen werkgroepen. Dat is niet alleen in het belang van een goede vertegenwoordiging en effectief opereren door Geothermie Nederland. We vinden het ook belangrijk dat medewerkers van lidorganisaties met plezier blijven bijdragen. Een actieve deelname van leden blijft immers de kern van de vereniging.

5.5.2 Speerpunt: toekomstbestendige vereniging

Geothermie Nederland is met zijn driejarig bestaan nog een zeer jonge vereniging. Tegelijkertijd kan zij bogen op een tweetal sterke voorgangers. Sinds de fusie heeft een integratie van uiteenlopende ledengroepen en daarmee interesses en belangen plaatsgevonden. In 2023 zullen we onderzoek doen naar de ervaringen en verwachtingen van de individuele leden om hier vervolgens het producten- en dienstenportfolio van de vereniging op af te stemmen.

We willen bovendien gericht meer leden acquireren waar dat de belangenbehartiging door Geothermie Nederland versterkt. Hiervoor zullen we een actieve wervingscampagne ontwikkelen. Daarbij zullen we ook kijken naar de mogelijkheden voor een aanbod specifiek gericht op internationale geothermiespelers die zich actief op de Nederlandse markt bewegen.

5.5.3 Speerpunt: aandacht voor interactie, participatie en verbinding

Om de speerpunten uit dit beleidsplan tot een succes te maken, zijn intensivering van de interne verbinding en het creëren van participatie en draagvlak cruciaal. Geothermie Nederland kiest er daarom voor om hierop in 2023 extra focus te leggen. Dit vertaalt zich begin 2023 in de oprichting van een nieuwe werkgroep die zich zal inzetten voor het versterken van de onderlinge band en het community-gevoel binnen de sector door middel van verschillende formats, zoals borrels en ontbijtsessies. Dit stimuleert kennisuitwisseling en stelt medewerkers in de gelegenheid om elkaar vaker te ontmoeten, mee te praten over ontwikkelingen en van elkaars ervaringen te leren. We onderzoeken hoe de vernieuwde website met nieuwe mogelijkheden en functionaliteiten voor communicatie en interactie hieraan kan bijdragen. We maken bovendien slim gebruik van verbindende thema's en momenten in het jaar, zoals de "Week van de Aardwarmte", en waar we ook actuele ontwikkelingen aan zullen koppelen. We zullen tot slot steviger de banden met gemeenten aanhalen.

6 Begroting

6.1 Ontwikkeling inkomsten

Voor de inkomsten over 2023 wordt op basis van het huidige ledenbestand opnieuw uitgegaan van €900.000. Mogelijk is dit een te conservatieve inschatting en kunnen de verwachte inkomsten na 1 januari 2023 naar boven worden bijgesteld. Op dat moment is vast te stellen hoeveel opsporingsvergunningen in 2022 uiteindelijk zijn verleend, waarvoor vervolgens bij de desbetreffende operator een toeslag wordt berekend. Ook moet op de peildatum voor de contributie worden vastgesteld of er projecten zijn stopgezet. Nieuwe aanmeldingen zijn er vaak ook juist aan het einde van het kalenderjaar.

6.2 Geplande uitgaven

De geplande uitgaven van Geothermie Nederland In 2023 zijn in hoge mate te vergelijken met de uitgaven over 2022. Inmiddels wordt gewerkt met een team van ongeveer 5 fte en dit zal ook in 2023 het geval zijn. Daarbij bestaat er een goede verhouding tussen personeelskosten van bureaumedewerkers met een dienstverband en de kosten van de tijdelijke inhuur van experts voor specifieke werkzaamheden. Uitgangspunt blijft dat inhuur plaatsvindt om tijdelijk specialistische expertise toe te voegen aan het team van bureaumedewerkers. Bij de geplande uitgaven is rekening gehouden met een correctie in verband met inflatie.

6.3 Risicobeheersing

De bij de aanvang van de vereniging voorziene jaarlijkse groei van de inkomsten uit contributie doet zich in 2023 nog niet voor. Dit heeft te maken met een tragere groei van de markt dan voorzien. Ook is nog geen goede uitspraak te doen over de consequenties van de energiecrisis voor de glastuinbouw en daarmee voor het toekomstperspectief van bestaande geothermieprojecten.

Geothermie Nederland zet zich met de speerpunten in het Actieplan in voor de groei van de markt. Het tempo waarin de sector blijft groeien, zal vervolgens ook het tempo van de ontwikkeling van inkomsten van de vereniging bepalen, en daarmee de mogelijkheden om de sector verder te ondersteunen. We starten een gerichte acquisitie campagne die al in 2023 nieuwe aanmeldingen moet opleveren.

Om goed bestand te zijn tegen eventuele fluctuaties in inkomsten en uitgaven is Geothermie Nederland in 2020 gestart met het opbouwen van een weerstandsreserve. In 2021 zijn de uitgaven ruim onder de €900.000 gebleven en we zullen ook 2022 met een positief resultaat afsluiten. Dit leidt ertoe dat de vereniging in de loop van een aantal jaren een weerstandsreserve heeft weten op te bouwen tot een kwart van de begroting.

Een onzekere factor in de uitgaven van de vereniging voor 2023 vormt de inflatie. Dat er kostenstijgingen zullen zijn, is te voorzien. De hoogte ervan is niet over de gehele linie te voorspellen. We zien dat inflatie voor onze leden ook een leidend thema is. Om die reden en omdat er enige rek zit in de begroting, kiezen we ervoor om in 2023 over de bestaande contributiebedragen geen inflatiecorrectie voor te stellen. Volgend jaar moet worden gezien hoe inflatiecorrectie in de herijkte contributieregeling wordt meegenomen.

Meer in detail zijn voor 2023 de volgende uitgaven voorzien (zie volgende pagina). De uitgaven sluiten voor het overgrote deel aan bij eerdere begrotingen. In verband met de opgebouwde weerstandsreserve is er geen post onvoorzien opgenomen.

Huis van GNL	
Personeel en materieel (bureau)	695.255
Voorzitter	52.500
Management, aansturing en intern overleg	32.500
Totaal	780.255

Bedrijfskosten en overige kosten	
ICT	18.145
Huur werkkamer Den Haag	33.600
Ondersteuning administratie	15.000
Opleidingsbudget en scholing	5.000
Bestuurskosten	1.000
Verzekeringen (aansprakelijkheid)	7.000
Lidmaatschappen (NVDE, EGEC, IGA)	40.000
Totaal Bedrijfskosten en overige kosten	119.745

Huis van GNL	780.255
Bedrijfskosten en overige kosten	119.745
Totaal aan voorziene uitgaven	900.000

